

Občianske noviny

HLAS

Trenčianske Stankovce

1/2026

hlas.stankovce@gmail.com

Naše vzťahy

Chcem poďakovať za minulý rok, ktorý bol pomerne pokojný. Niečo nám dal, ale aj vzal. Možno boli chvíle, kedy nás niečo poučilo a nás posunulo ďalej. Bola by som rada, keby tento rok 2026 nám priniesol veľa dobrých myšlienok, motivácie do života. Žiť v prítomnosti, to je cieľom tejto doby.

Začnime od seba si vytvárať „Domov“, kde sídli rodinné šťastie, kde je možnosť vybudovania dobrých vzťahov k ľuďom a všetkému, čo nás obklopuje. Zmyslom dnešných vzťahov je pokračovanie nášho života, ale aj osobné šťastie zo vzájomného porozumenia a lásky, citov, ktoré si nesie človek so sebou celý život. Nech nás myšlienky oslovia k zamysleniu nad svojím vkladom krehkej rovnováhy vzájomných ľudských vzťahov.

Doba, kedy nám umelá inteligencia uberá z hodnôt nášho života, si nás začala vtahovať do svojej bubliny a vytvárať prostredie závislosti, stresov plnej hoaxov a poloprávdy. Narušuje naše vzťahy, vytvára psychické problémy, choroby, ničí spánok, ktorý je potrebný a dôležitý pre mozog a celé telo.

Náš mozog potrebuje aj odľahčiť od toho, čo nás zaťažuje. Je tu veľa informácií, ktoré na nás útočia zo všetkých strán. Siahnime po dobrej knihe po tom, čo sa dá sa čítať a pritom odychovať, ako je napríklad aj náš „Hlas“, kde sa človek dozvie o dianí v našej obci, o všetkom, čo tvorí ľudia robia v rámci svojich možností prospešné pre našu spoločnosť. Svojimi životnými príbehmi a postrehmi nás obohacujú. Málo sa číta, málo sa počúva a tým sa vytrácajú hodnoty a ničia sa vzťahy, ktoré formujú náš život na tejto planéte.

Na záver chcem popriať všetko najlepšie pre život, ktorý žijeme pre ostatných, stojí za to. Veľa zdravia, šťastia, radosti z každého dňa, ktorý prežijeme.

Vincka Šmatláková

Vianočný orloj

Aj tento rok sa podarilo zorganizovať originálny vianočný živý orloj, a tak možno vzniká ojedinelá tradícia, ktorá prezentuje našu obec a vďaka mediálnej podpore sa stáva známou na celom Slovensku.

Na úvod sa nám prihovoril starosta obce JUDr. Martin Markech s krátkym príhovorom, a potom nasledoval pripravený program. Zo zvoníčky nám zahrli muzikanti z Drietomanky, potom nám zaspievali vianočné pesničky naše folkloristky, nasledovali deti z DFS Lampášik so svojím vianočným pásmom. Na záver nám zavinošovali a zaspievali muži FS Rozvadžan. Tradičnou bodkou za vydatým programom bol živý vianočný orloj, v ktorom účinkovalo 12 „apoštolov“ aj so smrtkou z rôznych spoločenských organizácií z našej obce. Apoštoli sa pred-

stavili v nových rúchach, pri príprave na svoje vystúpenie a pri udeľovaní posledných taktických pokynov v 2 cl dávkach sv. Petrom vznikol aj takýto dialóg: „Prečo nás fotografuješ?“ Odpoveď: „Ja vás nefotografujem, ale natáčam do televízie.“

Aj vďaka takejto zodpovednej príprave dopadlo predstavenie tohtoročného vianočného orloja s veľkým úspechom. Prezentáciu tejto našej výnimočnej akcie sme si mohli pozrieť aj v STVR, v hlavnom vysielaacom čase, v reportáži od našej spoluobčianky Gabiky Stoklasovej

Vendelín Sedláček

Vianočný živý orloj zo Stankoviec je na Slovensku jedinečný

Povedz mi Bože

Príhovor

Vážení čitateľa HLAS-u. Prešli Vianočné sviatky, Silvester, Nový rok a už stojíme na začiatku roku 2026. Redakčná rada vám do neho praje všetko len to najlepšie. Veľa pochopenia, lásky, šťastia a najmä zdravia.

V dnešných ťažkých, neistých a pomaly sa zhoršujúcich časoch je to to najpotrebnejšie. Môžeme sa spoľahnúť len sami na seba, na svojich blízkych, rodinu či priateľov. Nepomôže plakať, či nadávať. Nepomôžu výhovorky či viniť zo všetkého iných. Nepomôže za všetko zlo sveta viniť Pána Boha. Lebo ja som sa ho vo svojom vnútri opýtal:

*„Pane Bože, povedz mi, prečo
dejiny idú s ohňom a mečom?
Prečo dopustiš zverstvá a vojny
a ľudí, čo nie sú bohobojní?
Prečo dáš ľuď vplyvných a silných,
aby zabíjali slabých a nevinných?“
A Boh mi povedal:
„Ľudia, naučte sa žiť konečne spolu,
ja dal som vám na začiatku slobodnú vôľu.
A aby váš život dostával zmysel,
dal som vám k tomu aj slobodnú myseľ.
Slobodne sa vy môžete rozhodovať,
koho nenávidieť a koho milovať.
Komu byť priateľom a koho mať rád.
A nemusí to byť sestra - ba ani brat.
Ale stalo sa to, čo ja som nechcel,
už na začiatku bol Kain a Ábel.
Desatoro odo mňa mali ste mať prijaté,
no zo všetkého najradšej vy sa zabíjate.
Neviete si navzájom lásky dať.“*

A ja? Nemal som čo odpovedať ...

Tak nech sa všetci aspoň na chvíľu zamyslíme nad tým, čo môžeme urobiť jeden pre druhého.

Pavol Múdry

Vianočný koncert Rozvadžanu a Lampášika

Na vlastné oči

Vianoce sú najkrajšími sviatkami v roku. Prípravy sú však často spojené aj so zhomom a stresom. Každý chce, aby na sviatky bolo všetko pripravené tak, ako to podľa všeobecných i rodinných tradícií má byť. Na prvý sviatok vianočný však už v domácnostiach zavládne tá pravá sviatočná pohoda. Stoly sa prehýbajú pod všakovakými dobrotami, darčeky sú rozdané, rozhodujeme sa, ako budeme tráviť sviatočný deň.

V roku 2025 sme mali možnosť čast' vianočného podvečera, vo štvrtok 25. decembra stráviť aj na vianočnom koncerte v rímsko-katolíckom kostole v našej obci. Spoločne v ňom vystupovali folklórny súbor Rozvadžan a detský folklórny súbor Lampášik.

Krátko pred pol piatou už boli folkloristi pripravení a početné obecenstvo čakalo na začiatok koncertu. Úvodným slovom ho otvoril dôstojný pán farár ThDr. Štefan Vojtek, PhD. Po jeho príhovore nasledovalo pestré pásmo sprievodného slova, hudby, spevu a vinšov. Tí, ktorí už v minulosti videli vianočné pásmo našich folkloristov, boli prekvapení novými prvkami prepletenými s tým, čo sme už v ich podaní poznali. Na začiatku to bolo pásmo o deviatniku. Po ňom nasledoval príbeh o tom, ako si Jozef s Máriou hľadali nocľah v Betleheme, ako sa Ježiš narodil v chudobnej maštaľke na slame, o pastieroch, ktorí sa mu prišli pokloniť. Sprievodné slovo sa striedalo s piesňami a rozprávami o tradičných vianočných zvykoch našich predkov, vinšami malých i veľkých vinšovníkov, koledami.

Obecenstvo pozorne sledovalo celý program a účinkujúcich odmeňovalo potleskom vo chvíľach, kedy to dynamika programu umožňovala.

V príjemnej atmosfére čas rýchlo plynul a koncert sa cez jednotlivé časti dostal do finále k piesni Tichá noc, svätá noc, ktorú si spoločne s malými i veľkými účinkujúcimi zaspievali všetci prítomní.

Na záver koncertu účinkujúcim poďakoval pán farár a všetkým prítomným udelil sviatočné požehnanie. Po ňom sa všetci dobre naladení odobrali domov. Každý bol rád, že využil možnosť navštíviť vo sviatočný podvečer podujatie, ktoré zvýraznilo význam tohto dňa.

ĎAKUJEME, Rozvadžan a Lampášik.

Ol'ga Šmatláková

EduPage - všetko pod nosom

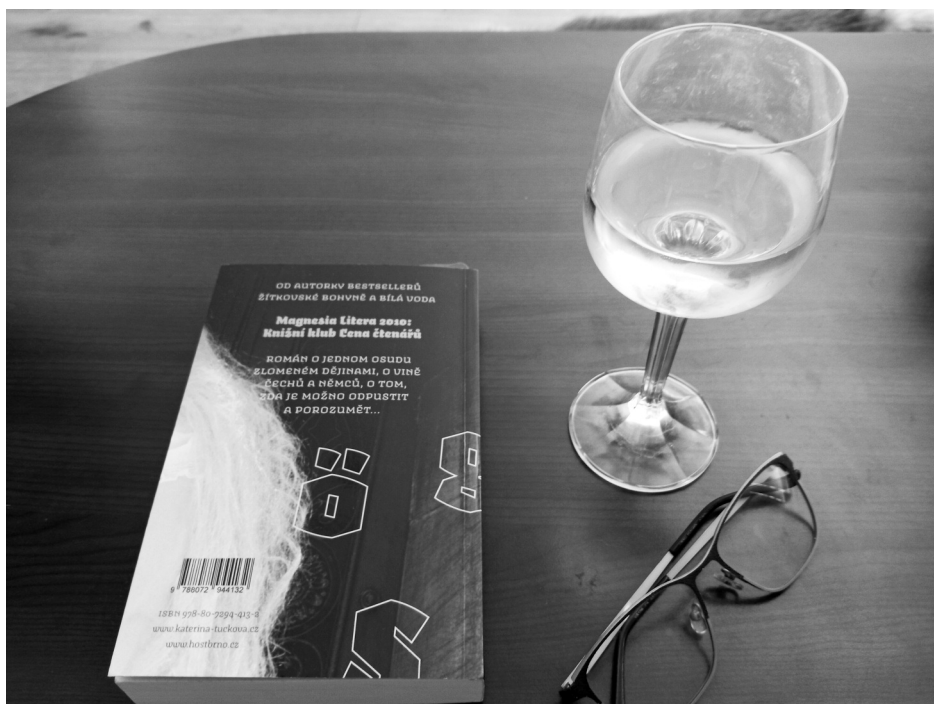
Páli nás

Hneď v úvode napíšem, že ja som v školstve „stará škola“. Často spomínam s úsmevom na to, ako som dostala od mojej učiteľky tvrdou knihou po hlavu, lebo som sa nahlas chichúňala na jej hodine. Ako som cez prestávky rýchlo dopisovala domáce úlohy, ktoré som si doma zabudla napísať, ako som mala „zaracha“ celé letné prázdniny a naozaj som 2 mesiace nevykukla z domu: (Žiadneho žiaka ani len nenapadlo sa sťažovať doma na učiteľku (aj keď nie vždy mala pravdu), pretože by doma dostal výchovnú druhú.

Digitálne technológie (mne nie vždy pochuť) výrazne ovplyvňujú výučbu. EduPage umožňuje nielen rodičom, ale aj žiakom sledovať rozvrhy, známky, domáce úlohy, oznamy... Jej prínos je nesporný, pomáha nám... sledujem však, že vedie ku klesajúcej samostatnosti detí. Žiaci majú všetko pod nosom, ale čo majú v hlave? Myslí si, že sú čím ďalej, tým viac rozmaznanejší.

EduPage poskytuje žiakom takmer úplný servis: pripomenie test, ukáže domácu úlohu, oznámi zmenu v rozvrhu a často doplní aj študijné materiály. Moji synovia sa vždy potešia, keď uvidia, ako učiteľka bude zajtra chýbať a zastupuje ju niekto iný:). A tak sa nenaučia, veď načo.

Kedysi si deti zapisovali úlohy do zošitov, sledovali oznamy na nástenke alebo sa jednoducho museli spýtať spolužiakov!!! Dnes však mnoho žiakov **nevyvíja žiadnu vlastnú iniciatívu**. Ak nie je úloha na EduPage, ako keby neexistovala. Ak im aplikácia nepripomenie test, tvrdia, že o ňom nevedeli. A ak rodičia nesledujú aplikáciu za nich, stáva sa, že žiak prichádza do školy úplne nepripravený. Rodičia sa často bránia... veď to nebolo na EduPage! Ako mohli vedieť, že bude písomka? Moji synovia fungovali už od 1. ročníka s EduPage...na rodičku sme sa všetci rodičia jednohlasne zhodli, nech učiteľka neoznamuje cez „edu“ žiadne úlohy ani písomky..., a tak už malí prváci boli nútení k zodpovednosti. Často sa smejem na tom, ako sme si volávali my, mamy prváčkov, a zistili sme, že každé naše dieťa má poznačenú inú úlohu:))) Nie raz dostali moji synovia poznámku za neurobenú úlohu...nikdy mi nenapadlo, že by som sa išla sťažovať na učiteľku!!!

Takýto problém sa neprejavuje len v škole. Závislosť od EduPage môže prechádzať aj do bežného života. Deti si menej plánujú, nesledujú si termíny a spoliehajú sa na to, že „to niekto niekam napíše“. **Niektorí rodičia týmto trendom pritakávajú tým, že sami neustále kontrolujú EduPage a riadia deti „na diaľku“. To vytvára prostredie, v ktorom dieťa nemusí prevziať vlastnú zodpovednosť.**

Deti by sa mali učiť plánovať, kontrolovať si vlastné povinnosti a niesť dôsledky nesplne-

ných úloh či nepripravenosti. Ak EduPage preberie celú túto úlohu za nich, deti sa nenaučia jednej zo základných životných zručností – **samostatnosti!!!**

Ideálnym riešením nie je EduPage odmietnuť, ale **nastaviť jeho používanie rozumne**. EduPage môže zostať výborným pomocníkom, no len vtedy, keď ho nebudeme používať ako **barličku**, ktorá bráni deťom postaviť sa na vlastné nohy...myslím si. Čo vy na to, milí rodičia?

Alžbeta Jurigová

Poznáme osoby na fotografii

Pátrali sme

V poslednom čísle HLAS-u 6/2025 sme zverejnili fotografiu v rubriku Historické foto, na strane č. 7 je rodina Goliášová z Rozváždz.

Na fotografii je Ján Goliáš (nar. 1896) s manželkou Annou rodenou Pipitovou (nar. 1902), ktorá pochádzala z Hámrov.

Ďalej sú na zábere ich tri dcéry: vpravo Magdaléna, po vydaji Tomíková (nar. 1923 – mama Slava Tomíka).

V strede najmladšia dcéra Agnesa, po vydaji Kadáková (nar. 1933). Vľavo je Anna, po vydaji Sedláčková (nar. 1927).

S identifikáciou osôb nám pomohol pán Slavo Tomík a v ďalšom čísle novín sa pokúsime priniesť bližší príbeh tejto rodiny.

Redakčná rada

Rozvadžan v Slovenskom rozhlase

Udalosť

Folklorný súbor Rozvadžan dosiahol ďalšiu métu. Po vystúpeniach v Zrkadlovom háji v Bratislave, na Dňoch kroja v Banskej Bystrici, na medzinárodných festivaloch v Lido Di Jesolo a v Prahe, Živým orlojom zo zvonice v Rozvadzoch v Markíze či na STV sme absolvovali aj verejnú nahrávku v Slovenskom rozhlase.

Dňa 18. 12. 2025 sme sa zúčastnili v budove rozhlasu Pod pyramídou, v najväčšom koncertnom štúdiu na Slovensku, na verejnom nahrávaní Vianočného koncertu. Okrem Rozvadžanu v ňom účinkovali: DFS Juránek a cimbalová muzika Juránečka z Borského Svätého Jura, muzika Polun zo Starej Turej a DFS Borinka z Nitry. A nebola to len prechádzka „ružovou záhradou“, ale dvanásťhodinová šichta.

Zo Stankoviec sme vyrazili o 09.30 hod. O 11.30 hod. sme sa zložili v pridelenej šatni a od 12.00 hod. sa všetky súbory stretli pri ozvučovaní muzikantov a spevákov na mikrofóny, rozostavení účinkujúcich na pódium či nástupoch a odchodoch jednotlivých súborov z javiska. Po obedňajšej prestávke bola generálka, čiže komplet celé vystúpenie všetkých skupín, ktoré trvalo skoro dve hodiny.

Samotné vystúpenie a nahrávanie sa začalo o 18.00 hod. Boli sme v dosť veľkom strese nielen preto, že sme boli poslední na záver celej nahrávky, ale aj preto, že nám z hudby vypadol heligónkar a kapelník Ľuboš Šišovský, čo sme vedeli už dopredu, ale potom postupne a nečakane aj husle a klarinet. Vzhľadom na dané skutočnosti sme samotné vystúpenie zvládli so ctou a ohlasy niektorých divákov, s ktorými sme sa po nahrávke zhovárali, boli pozitívne.

Veľká vďaka patrí Danke Biesikovej, ktorá svojím hovoreným slovom na záver s takmer profesionálnym prejavom dodala celému vystúpeniu pravú vianočnú atmosféru. Celé to trvalo hodinu štyridsať minút a do vysielania v rádiu Regina západ dňa 25. 12. 2025 o 17.00 hod. to upravili na cca jednu hodinu.

Cesta domov bola vo veselej predvianočnej nálade, že sme to dokázali. Prišli sme o 22.00 hod. Bohatší o novú skúsenosť, asi trochu pokornejší a snád aj trochu - múdrejší.

Pavol Múdry

Vystúpenie žiakov SZUŠ

Upútalo nás

Dňa 19.12.2025 sa o 17.00 hod. uskutočnilo v našej obci vystúpenie žiakov Súkromnej základnej umeleckej školy Adia z Trenčína. Dôstojným miestom na koncert aj s ohľadom na blížiac sa sviatky bol evanjelický kostol. Všetkých prítomných účinkujúcich aj divákov privítala pani farárka Jarmila Petruľová.

Pod dohľadom svojej učiteľky pani Idy Arbetovej sa 15 žiakov ZUŠ-ky predstavilo v desiatich sólových alebo spoločných skladbách pre sedem alebo osem interpretov. Na husle hrala aj Naďa Hudecová, ktorá býva v našej obci a ako prvá začala celý koncert svojim sólovým vystúpením.

Celý koncert bol precízne pripravený a zazneli aj skladby veľkých majstrov vážnej hudby, napr. Uspávanka od W. A. Mozarta, či Prelúdium od J. S. Bacha. Hovoreným slovom dopĺňala vystúpenie Emka Berková. Zaujalo podobenstvo o štyroch sviečkach na adventnom venci, ktoré majú predstavovať Vieru, Pokoj, Lásku a Nádej.

V príjemnej atmosfére sme prežili jednu hodinu pokoja a pohody v predvianočnom zhone. Jediná škoda je, že neprišlo viac divákov, no aj tak dúfajme, že podobné koncerty tu budú v predvianočnom čase i v budúcich rokoch. Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí sa o to akýmkoľvek spôsobom pričínili.

Pavol Múdry

Cyklotrasa v Trenčianskych Stankovciach Všimli sme si

Počas vianočných a novoročných sviatkov kroky viacerých obyvateľov obce smerovali k rieke Váh. Cieľom prechádzky nebolo okolie tejto rieky, ale možnosť poprechádzať sa po rozostavanej novej cyklotrase. Cyklotrasy sa budujú pre zlepšenie zdravia obyvateľov, podporu turizmu, zvýšenie bezpečnosti cyklistov. Možno i danými možnosťami sa stávajú mestá a obce atraktívnejšími pre život v nich.

Na základe projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie, ktorú vyhotovil Ing. Dušan Duvač – PRODOS, vypracovalo vedenie obce zadanie na zrealizovanie výstavby cyklotrasy pod názvom „Cyklodoprava Trenčianske Stankovce“. Daný projekt je súčasťou širšej stratégie rozvoja obce, ktorá zahŕňa aj športovú infraštruktúru. Zámerom je vybudovať v obci Trenčianske Stankovce systém cyklotrás s možnosťou napojenia na okolité obce. Pre realizáciu projektu musela obec riešiť majetkovo-právne vzťahy na pozemkoch, kadiaľ bude cyklotrasa prechádzať.

Úrad pre verejné obstarávanie zverejnil dňa 8. 7. 2025 výsledky verejného obstarávania. O danú zákazku malo záujem 8 uchádzačov. Zákazku dostala firma COLAS Slovakia, a. s., Trnava.

Práce na trase novej cyklotrasy sa začali v septembri 2025 na ľavostrannej korune hrádze rieky Váh odstránením zeminy. Časť stavebných mechanizmov, hlavne na presun zeminy, bola umiestnená v areáli PD Inovec. K zníženiu pohybu daných mechanizmov na stavenisko po obci, bol vybudovaný dočasný prechod cez potok pri ČOV.

Územie cyklotrasy pretne obec z juhu na sever a z východu na západ, napojí sa na katastre susedných obcí Veľké Bierovce a Krivosúd-Bodovka. Na cyklotrasu sa dostaneme z miestnej komunikácie pri materskej škole. Trasa ide

pozdĺž areálu základnej školy na opravený most. Po ľavej strane smeru toku odľahčovacího kanála ako i Turnianskeho potoka sa dostaneme až ku korune hrádze rieky Váh. Po pravej strane na mieste bývalého mosta bude postavená ocelová lávka pretínajúca Turniansky potok v dĺžke približne 30 m, čím sa

dostaneme na katastrálne územie Veľkých Bieroviec. Cyklotrasa bude pokračovať po korune hrádze rieky Váh v smere jeho toku. V súčasnosti je vybudovaný výstup z hrádze smerom k ČOV po pôvodnej ceste. Od ČOV bude pokračovať po ľavej strane vedľa terajšej betónovej cesty až po penzión Lyjana. Odtiaľto pôjde cyklotrasa po miestnej komunikácii.

V budúcnosti by mala cyklotrasa pokračovať po hrádzi smerom k Bodovskému rybníku a končila by na parkovisku pri ceste. Daný úsek by mal mať dĺžku približne 1,3 km.

Šírka cyklotrasy na podstatnej časti trasy je 3 m. Na úseku od materskej školy po ústie odľahčovacího kanála do Turnianskeho potoka je v šírke 2,5 m. Doteraz budovaná trasa je v dĺžke približne 5 km.

V súčasnosti je na podstatnej časti cyklotrasy položená minimálne základná asfaltová vrstva. Na niektorých úsekoch je hotová už i vrchná asfaltová vrstva, ako i terénne úpravy vedľa trasy.

Na dokončenie cyklotrasy sa tešia nielen cyklisti, ale bude určite i miestom príjemných prechádzok mladších i starších obyvateľov obce v peknom prostredí. Veríme, že v jarňoch mesiacoch si budeme môcť bezpečne prejsť celú trasu.

Financovanie daného projektu je z prostriedkov EÚ.

Jozef Kadák

Sme hrdí na svoju kultúru

Zahraniční Slováci

V nedávnej dobe sa nám vďaka kontaktom členov občianskeho združenia Naše Korene podarilo spoznať viacero krajanov a komunít žijúcich mimo našej republiky. Žijúcich ako občania iného štátu, no hrdosť a zvyky svojej bývalej domoviny či ich pôvodu, ku ktorým sa hlásia, je pre mnohých z nás veľkým príkladom. Jednou z týchto komunít je komunita Slovákov žijúcich v Maďarsku.

Pokúsili sme sa osloviť pani Erzsébet Holerné Racskó (Alžbeta Hollerová Račková), ktorá je hlavnou predstaviteľkou slovenskej komunity u našich južných susedov. Pani Erzsébet súhlasila, a tak vám s ňou prinášame rozhovor.

Ako sa darí slovenskej komunite žijúcej v Maďarsku udržiavať slovenské zvyky a reč, aká je veľká, a v ktorej oblasti je možné Slovákov nájsť?

„Slováci sú na území dnešného Maďarska prítomní viac než 300 rokov. Do rozpadu Uhorska zdieľali spoločný osud so Slovákmí, ktorí žili v ostatných častiach krajiny. Od druhej polovice 19. storočia museli odolávať silnému asimilačnému tlaku, pričom ich postavenie sa nezlepšilo ani v medzivojnovom období v Horthyovskom Maďarsku. Výrazné oslabenie komunity zapríčinila tzv. výmena obyvateľstva medzi Československom a Maďarskom po II. svetovej vojne, keď obce a mestá vybudované predkami opustilo viac ako 70-tisíc Slovákov. Zachovaniu jazyka a kultúry neprospievala ani národnostná politika založená na princípe „proletárskeho internacionalizmu“ v období tzv. socializmu. Napriek pokročilej fáze jazykovej asimilácie zapríčinenej aj fyzickou izolovanosťou od materského národa, sú naši Slováci hrdí na svoju kultúru, hmotné a duchovné dedičstvo, ktoré si počas uplynulých troch storočí napriek nie vždy prajným podmienkam zachovali. Podľa posledného sčítania obyvateľstva sa k slovenskej národnosti prihlásilo približne 30-tisíc osôb. Žijú roztrúsené po desiatich župách Maďarska, od Dolnej zeme cez Budapešť a jej okolie, Pilišské kopce, až po Komárňansko-ostrihomskú, Novohradskú a Zemplínsku župu.“

Cítite podporu alebo aj spolupatričnosť od bývalej domoviny či domoviny vašich predkov?

„Myslím si, že citová väzba príslušníkov slovenskej národnosti k Slovensku a slovenskej kultúre je samozrejmosťou. Aj napriek tomu, že ich predkovia nikdy nežili v štátnom útvere, ktorý vznikol po I. svetovej vojne a vždy boli občanmi Uhorska a neskôr Maďarska. Dokonca boli celé generácie Slovákov, ktoré sa narodili vo svojej slovenskej dedine alebo meste a nikdy sa nedostali na „Horniaky“, teda územie dnešného Slovenska. Podpora, alebo skôr spolupráca medzi lokalitami, kde žijú Slováci, dobre funguje na báze partnerských miest. Pravidelne sa navštevujú predstavitelia tých miest, zúčastňujú sa na rôznych podujatiach a vymie-

ňajú sa kultúrne telesá. Slovensko poskytuje dotáciu na slovenské kultúrne a vzdelávacie iniciatívy prostredníctvom svojho dotačného systému. Pričom treba povedať, že celkový prístup občanov Slovenska ku krajankej problematike je úplne iný ako prístup maďarského obyvateľstva k Maďarom, ktorí žijú mimo územia Maďarska. Prejavuje sa to nielen v dotačnej politike štátu, ale aj v tom, že maďarská verejnosť vníma krajanov ako súčasť národa.“

Čím by sa slovenská komunita v Maďarsku mohla pochváliť, na čo všetko môžeme byť spoločne hrdí?

„Právom sme hrdí na svoje obce a mestá, ktoré vybudovali naši predkovia po tureckom pustošení, na „slovenskú civilizáciu“, ktorá sa tu zrodila. Na mohutné chrámy Božie, ktoré vznikli vďaka nemalým obeťam veriacich. Môžeme sa popýšiť najväčším evanjelickým kostolom Strednej Európy, ktorý sa nachádza v Békešskej Čabe, kedysi najväčšej Slovákmí obývanej lokalite v Uhorsku, ktorú Slováci z Dolnej zeme nazývajú aj „matkou dolnozemskej slovenských miest“. V ďalších fázach kolonizácie Dolnej zeme totiž Slováci z obcí a miest na území dnešného Maďarska založili aj slovenské lokality v Srbsku a Rumunsku. Stopy usilovných rúk slovenských robotníkov sú dodnes viditeľné aj v Pešti, kde do I. svetovej vojny žili tiež desiatitisíce Slovákov. Vybudovali Parlament, školské budovy a paláce na Andrásyho triede vrátane paláca Jána Nepomuka Bobulu. Okrem

neho pôsobili v niekdajšom hlavnom meste Uhorska mnohí významní slovenskí intelektuáli a politici, ako napríklad jazykovedec Samuel Czambel, zakladateľ a redaktor Slovenského týždenníka Milan Hodža alebo katolícky kňaz a spisovateľ Ján Palárik či evanjelický farár Ján Kollár. Evanjelickí Slováci postavili v Pešti aj svoj majestátny kostol na Rákócziho triede neďaleko Východnej stanice, v ktorom ako zborový farár slúžil aj neskorší biskup Evanjelickej cirkvi v Uhorsku, spisovateľ Daniel Bachát.“

Nedávno sme prežili advent a Vianoce, sú zvyky rozdielne ako na Slovensku? Čo všetko sa snažíte dodržiavať zo slovenských zvykov?

„Keďže medzi Slovákmí v Maďarsku sú zastúpené všetky tri slovenské nárečia, viacero konfesií a medzi jednotlivými komunitami sú aj veľké regionálne rozdiely, ťažko hovoriť o jednotných zvykoch. Podľa miestnych podmienok sa zachovali tradičné vianočné jedlá alebo náboženské tradície, zvyky katolíckych a evanjelických Slovákov. V katolíckych obciach v okolí Pešti sa napríklad na Štedrý večer tradične podávali bezmäsité jedlá, u evanjelikov dominovali jedlá vyrobené z bravčového mäsa, keďže sa v zimnom období všade zabíjalo. V mojej rodnej obci, Slovenskom Komlóši, ktorý sa nachádza neďaleko rumunských hraníc, bolo zvykom, že na Štedrý deň sa spievalo vo veži evanjelického kostola. Táto tradícia bola pred niekoľkými rokmi obnovená.“

Vieme, že máte väzbu aj na našu obec. Ako si vás môžeme pripomenúť alebo spomenúť s rodinami žijúcimi u nás?

„Medzi presídlencami zo Slovenského Komlóša, teda Slovákmi, ktorí sa do Československa presťahovali po II. svetovej vojne, boli aj niekoľkí naši príbuzní. Jeden z nich, Štefan Major, sa oženil s rodáčkou z Trenčianskych Stankoviec, Emíliou Záhumenskou. Žili v Matúškove pri Galante a ja som počas letných prázdnin niekoľkokrát strávila u nich celé týždne a spoznala som Slovensko. Vďaka tete Milke som sa zdokonalila v slovenčine a mnohokrát som navštívila aj Stankovce, kde v tom čase ešte žila jej mama. Veľmi rada spomínam na skoré rána, keď sme spolu s tetou vyšli do lesa a nazbierali sme hriby, dokonca som okrem masliakov, plávok a kuriatok raz natrafila aj na tzv. baraniu hlavu. Chodili sme do Selca na kyselku a na výlety na Kozí chrbát. Tieto týždne strávené u Majorovcov mi dodali odvahy, aby som sa po maturite prihlásila na univerzitu do Bratislavy a vďaka nim do dnešného dňa máme živé kontakty s ich synom Milošom a jeho rodinou. Do Stankoviec sa síce za posledné roky zriedkakedy dostanem, ale vo svojich spomienkach sa tam často vraciam.“

Alžbeta Hollerová Račková, Dušan Pevný

Vianoce - Malá Taca (Kis Tarcsa)

Vianoce v Jačé (Acsa)

Čaro Vianoc pod hradom

Bleskovka

V tomto období prichádzajú dni, ktoré menia svoju atmosféru v mestách aj v dedinách. Všade cítiť vôňu vanilky, punču, škoric, vidíme veľa adventných vencov, betlehemov a rozsvietených vianočných stromčekov.

Poslednú adventnú nedelu sme sa aj my zúčastnili vianočného vystúpenia na Mierovom námestí v Trenčíne, aby sme s našim programom spríjemnili vianočné popoludnie všetkým prítomným. Na námestí sa stretlo veľa ľudí a rodín s deťmi, a aj keď v nevlúdnom počasí, tak si prišli vypočuť vianočné vinše a koledy v podaní viacerých kultúrnych súborov. Mnohí si zaspievali s účinkujúcimi známe koledy, postretli a porozprávali sa so svojimi priateľmi, známymi a takto zmysluplne využili predvianočné popoludnie.

No najkrajšia ozdoba Vianoc v našich rodinách je vzájomná láska, úprimnosť a šťastie najbližších.

Daniela Biesiková

Prevencia proti požiarom

Osveta

Sme v polovici vykurovacieho obdobia. Je to i obdobie vzniku častejších požiarov v domácnostiach. Prevenciu pred požiarom podceňujeme dovtedy, pokiaľ nie sme jeho priamymi účastníkmi. V decembri 2025 bola poslancami obecného zastupiteľstva našej obce zvolená do funkcie preventívár požiarnej ochrany obce pani Sabína Bočáková. Členkou dobrovoľného hasičského zboru v Trenčianskych Stankovciach je od roku 2016. Pri príležitosti jej zvolenia sme jej položili niekoľko otázok.

Môžete nám jednoducho vysvetliť, v čom spočíva Vaša funkcia, s kým spolupracujete?

„Moja funkcia preventívára požiarnej ochrany obce spočíva najmä v zabezpečovaní, aby bola naša obec pripravená predchádzať požiarom. To znamená školenie členov nášho dobrovoľného hasičského zboru, ktorí sú zaradení v skupinách a vykonávajú preventívne kontroly domov a bytov v našej obci. Dôležitou úlohou preventívára je dbať na osvetu o vzniku požiaru a jeho zabránení, teda prevenciu, keď to zovšeobecním a vykonávať preventívno-výchovnú činnosť. Spolupracujem predovšetkým s dobrovoľným hasičským zborom, okresným riaditeľstvom Hasičského a záchranného zboru, ale aj s miestnymi inštitúciami – školou, úradom či podnikateľmi v obci. Naším spoločným cieľom je, aby bola obec bezpečným miestom pre všetkých obyvateľov.“

Čo sú najčastejšie príčiny vzniku požiaru v domácnostiach?

„Požiare v domácnostiach každoročne spôsobujú značné škody a ohrozujú ľudské životy. Najčastejšou príčinou ich vzniku je ľudská nebanlivosť – zabudnuté zapnuté spotrebiče, manipulácia s otvoreným ohňom, fajčenie v interiéri či ponechané sviečky bez dozoru. Významnú úlohu zohrávajú aj poruchy elektroinštalácie a elektrických spotrebičov, najmä v starších domoch. Preťaženie zásuvky, poškodené rozvody alebo nekvalitné spotrebiče môžu viesť k vzniku požiaru. V zimnom období hasiči evidujú zvýšený počet požiarov spôsobených vykurovacími zariadeniami. Problémom sú zanesené komíny, zle udržiavané krby a nevhodné umiestnenie horľavých predmetov v blízkosti zdrojov tepla.“

Čo môžeme urobiť, aby sme obmedzili príčinu vzniku požiaru vo svojom rodinnom dome?

„Povedala by som, že úplným základom je zodpovednosť. Pretože ak sa človek postaví k prevencii zodpovedne, veľa to môže zmeniť, a teda aj veľa zachrániť. Poznám ľudí, ktorí prevenciu odbiť jednou vetou: „Ale čo by sa mohlo stať, keď u nás nikdy nehorelo,“ alebo „Ja si to kontrolujem sám už niekoľko rokov a všetko je v poriadku.“ Toto je príklad nezodpovednosti a vtedy si radšej, ako sa hovorí, „zapchám uši“. Ale podme ku konkrétnym opatreniam. Veľkú pozornosť si vyžaduje aj elektroinštalácia a elektrické spotrebiče. V starších domoch je vhodné nechať rozvody pravidelne skontrolovať

odborníkom a vyhýbať sa preťažovaniu zásuviek. Poškodené káble a nefunkčné spotrebiče by mali byť okamžite vyradené z používania. Počas vykurovacej sezóny je nevyhnutná pravidelná údržba komínov a vykurovacích zariadení. Minimálne raz do roka si treba dať odborníkom skontrolovať komín. Čistenie komína, správne používanie krbu a dodržiavanie bezpečných vzdialeností horľavých predmetov od zdrojov tepla patria medzi základné preventívne opatrenia. Veľmi podceňovanou kate-

góriou pri obmedzení príčin vzniku požiaru je skladovanie horľavých látok. Nezodpovedné skladovanie alebo prekročenie množstva má často za následok veľmi nepekny požiar spojený s výbuchom. Horľavé látky, ako napríklad benzín, nafta a rôzne palivá či chemikálie do 5 l, môžeme skladovať aj v rozbitnej nádobe, ak je horľavín viac (najviac však 20 l), treba už nerozbitnú nádobu, ako je plechový kanister. Skladovanie je vhodné do garáže, pivnice či na balkóne, nikdy nie priamo v obytnom priestore

a samozrejme d'aleko od zdrojov tepla. Dôležitú úlohu zohráva aj technická prevencia. Inštalácia dymových hlásičov a hasiacich prístrojov môže včas upozorniť na vznikajúci požiar a zabrániť jeho rozšíreniu. Prevencia požiarov v rodinných domoch si nevyžaduje vysoké náklady, ale najmä zodpovednosť a dôslednosť. Práve tieto opatrenia môžu rozhodnúť o ochrane majetku aj ľudských životov."

Zažili ste i úsmevné príbehy pri preventívnej prehliadke?

„Občas sa stane, že majiteľ domu ma nechce pustiť na kontrolu, aj keď sa preukážem oprávnením. Naopak, nájdu sa aj veľmi pohostinní ľudia, ktorí ma vítajú prípitkom, koláčmi a podobnými návštevými tradíciami, samozrejme slušne odmietam, pretože v podstate som v práci. Spomínam si aj na jednu príhodu, keď mi jeden človek počas kontroly tvrdil, že on kúri len plynom. Pritom sa z komína (na tuhé palivo) dymilo, ale tak, že o tom vedela celá ulica. Pán si trval stále na svojom, že on tuhým palivom nekúri i keď to bolo vidieť určite z vesmíru, pretože dym bol tmavý a hustý. Predpokladám, že sa vykurovalo starými nepotrebnými vecami a nie drevom či uhlím. Snažím sa v takýchto chvíľach nad tým len pousmiať a občana poučiť."

Jozef Kadák

Ilustračné foto

Kurz spoločenských tancov

Aktivita

S príchodom skracujúcich sa dní bol v našej obci po 12-ty krát otvorený kurz spoločenských tancov, ktorý už tradične vedie Vendelín Sedláček, v spoločnosti Denisy Petrovej. Do kurzu sa prihlásilo 12 odhodlaných párov. Prišli páry, ktoré sa do kurzu prihlásili prvý krát, ale aj také páry, ktoré si prišli svoje tanečné schopnosti zopakovať.

Na každý z desiatich sobotných večerov to bol program na jeden a pol hodiny. Energický valčík, rytmický waltz, ladný foxtrot, vášnivé tango, rýchly jive, dynamická cha-cha, zaujímavá mazurka, česká polka, ľudový lašung boli tance, ktoré sme sa mohli učiť alebo sa v nich zdokonaľovať.

Nakoľko sa lašung tancuje aj v našom folklórnom súbore Rozvadžan, pri jeho učení nám Vendelín pozval na kurzovú hodinu aj dvoch členov zo súboru. Predvedenie lašungu bolo ukážkové, následne sa nám aj venovali, aby nasmerovali naše tanečné kroky správnym smerom.

Na kurz spoločenských tancov prišli aj tanečné páry, ktoré sa na kurzový tanečný parket postavili prvý krát. Naučiť sa kroky, zladať sa, nestúpať po nohách partnera a navyše sa ešte aj sústrediť na správne držanie tela, napriek všetkému to nováčikovia nevzdali a zotrvali až do konca, sú obdivuhodní.

Dôležitý večer nastal 10. 1. 2026, keď sme mali záverečné ukončenie kurzu formou večera. Neprišli len diváci, ktorí nám za tanečné výkony tleskali, ale aj redaktorka Rádia Regina Barbora Jurenová, a to sme Vendelínovi neverili, že pani redaktorka príde. Po sledovaní našich tanečných výkonov prvého kola, so svojim mikrofónom položila zopár tanečníkom zvedavé otázky. Relácia Máme radi tanec bola odvysielaná 15. januára 2026.

Hodnotiaci porota pozostávajúca zo štyroch členov nás do druhého kola poslala všetkých, akurát nás rozdelili na dve časti. Kurz sme úspešne absolvovali všetci, získaním Potvrdenia o vykonaní záverečnej skúšky. Hovorí sa, že vždy je čo zlepšovať, a preto veríme, že tanečný kurz sa otvorí v našej obci opäť.

Zuzana Jančová

Účastníci kurzu

Pohorie Maganik - Trešteni vrh, kaňon rieky Mrtvica

Balkán je hornatý polostrov v juhovýchodnej Európe obmývaný Jadranským, Iónskym, Egejským, Marmarským a Čiernym morom. Patril už od neolitu medzi vyspelé územia sveta. Hlavne preto, lebo jeho poloha sa nachádza kúsok od Malej Ázie, odkiaľ sa z východu dostávali vyspelé kultúry až do západného Stredomoria. Od tzv. mykénskej kultúry, cez antickú grécku, ďalej cez byzantskú kultúru až po osmanskú nadvládu. Rôzne konflikty vyústili do dvoch balkánskych vojen a následne sa Osman-ská ríša rozpadla. Po 1. svetovej vojne vzniklo Kráľovstvo Srbov, Chorvátov a Slovincov ako prvotný spolok neskoršej Juhoslávie.

Z hľadiska histórie sa Balkán po 2. sv. vojne dostal po rusko-americkej dohode pod sféru vplyvu Sovietskeho zväzu. Bola obnovená Juhoslávia s nastolením vlády Josipa Broza Tita, ktorý bol pôvodom chorvátskej národnosti. Bol to revolucionár. Pri budovaní spoločnosti chcel ísť svojou vlastnou a nezávislou cestou. Pod jeho vedením sa Juhoslávia začala angažovať v spoločnosti neutrálnych a neúčastnených krajín. S odstupom času je až nepochopiteľné, že si i napriek Stalinovej, Chruščovovej a následne Brežnevovej nevôli udržal svoju moc a hlavne, že udržal súdržnosť všetkých 6 štátov Juhoslávie.

V roku 1991 sa v dôsledku rastúceho nacionalizmu Juhoslávia rozpadla a vznikla vojna. Konkrétne to odštartovala desaťdňová vojna v Slovinsku, po ktorej nasledovali vojnové konflikty v Chorvátsku (1991-1995), Bosne a Hercegovine (1992-1995) a napokon vojna v Kosove (1998-1999).

Na Balkáne som bol osobne niekoľkokrát. Či už ako turista spoločne s rodinou pri mori alebo v horských oblastiach niektorých štátov ako horolezec alebo turista. Prešiel som pohorie Fagaraš v Rumunsku, pohorie Rila, Pirin, Vitoša v Bulharsku, pohorie Prokletje v Albánsku, Julské a Kamnické Alpy v Slovinsku, Paklenica v Chorvátsku a pohorie Durmitor v Čiernej Hore. Čo hory, to pojem a neskutočná krása.

K tejto našej expedícii som sa dostal úplne náhodou. Asi pred dvoma rokmi dávala ČT2 dokumentárny film s názvom „10 najkrajších trekov v Čiernej Hore“. Dokument sprevádzala a priamo v ňom i liezla redaktorka ČT2, Klára Nováková. Zistil som, že je to dcéra vynikajúceho českého horolezca Jirka Nováka. Trvalo mi pomerne veľa času, pokiaľ som nazhromaždil dostatok materiálu a kontaktov potrebných k tejto akcii v pohorí Maganik. Ako doplnok sme sa spoločne s priateľmi rozhodli znova navštíviť pohorie Prokletie v Albánsku a pokúsiť sa vystúpiť na vrchol hory Maja Jezerce.

Po prípravách a konečnom „utrasení“ päťčlennej skupiny (Jozef Staník, Viliam Staník, Jozef Mihál, Ján Bulík a Jozef Opatovský) sme nakoniec koncom augusta vyrazili mikrobusom Ford Transit za dobrodružstvom na krásny, ale stále nepokojný Balkán až do Čiernej Hory. Do kempu s názvom „Kuca Rajo Radovic“ sme prišli po rôznych komplikáciách až na druhý deň okolo obeda. Hneď po príchode nás privítal majiteľ s pohárom rakije. Samozrejme, že my na oplátku našou 52-kou. Tu som sa stretol s Kalem Bulatovičom, s človekom, ktorý v podstate v celej oblasti všetko riadi. Od poradenstva cez uby-

Trešteni vrh, Jozef Opatovský na vrchole s klubovou vlajkou

tovanie, sprevádzanie a vodcovstvo v horách, vývoz a zvoz účastníkov na jednotlivé výstupy. Dohodli sme si dátum vývozu na Polianu Katun, k nástupnému miestu na Trešteni vrh. Najskôr však ako prípravu na horolezecký výstup sme si dali na „rozlezenie“ trek kaňonom rieky Mrtvica.

Čierna Hora nie je len pokladnicou hôr, ale je taktiež domovom impozantných kaňonov. Kaňon rieky Tara (hlbka až 1600 m) je najväčším a najhlbším kaňonom. Najkrajším výtvarom erozívnych síl vody je predovšetkým rieka Morača a skutočným klenotom jej pravý prítok, divoká **Mrtvica**.

Po celej dĺžke jej toku vedie zaujímavá a pomerne neľahká cesta v celkovej dĺžke 14 km s celkovým prevýšením až 2 000 m.

Prvou zastávkou je tzv. **Kvapka šťastia** (Kaplja želja). Je to skalná brána v tvare kvapky. Podľa povesti je potrebné hodiť do rieky kameň a niečo si priať. My sme si priali čím skôr ukončiť výstup a pri zostupe sa v tom dusne niekde v rieke okúpať. Pri každom zastavení sme obdivovali krásnu architektúru skalných stien, ktoré padali z výšky 700 až 1000 m až ku dnu kaňonu. Bola to jednoznačne najkrajšia a naj-

Trešteni vrh, v pozadí Babin zub a Medvedi vrh

Tip na výlet

Prokletije, v pozadí Maja Jezerce

dramatickejšia časť nášho výstupu. Chodník ide pod impozantnou stenou **Mrtvičke grede**. Bonbónom je však úsek nazvaný „**Danilov put**“. Je to v skale vytesaný 200 m dlhý a 2 m široký zárez, ktorý umožňuje pomerne ťažký prechod inak neschodného úseku. Zárez v stene údajne vytesali a vystrieľali v roku 1973 vojaci armády Monte Negra. V stene zárezu boli osadené pomníky ako spomienka na tých, ktorí tam v nepriaznivom počasí pri výstupoch zahynuli. V jednej krásnej zátoke prišiel i na kúpanie. V úplne ľadovej vode (odhadom 5-6 °C) to bolo ako pohladenie po duši. Pár minút a von, lebo... Po príchode do kempu nás už čakal domáci s rakijou a jeho domácimi špecialitami. A potom pravidelné večerné kúpanie v ľadovej rieke Morača.

Ako vznikol názov kaňon rieky Mrtvica? Vysvetlení je niekoľko, ale vraj pri krvavých potýčkach Osmanských Turkov s miestnymi obyvateľmi odniesla rieka Mrtvica telá mŕtvych Turkov až do rieky Morača. Dnes je Mrtvica hlavne v jarných mesiacoch živá až moc a jej návšteva patrí k tomu najlepšiemu, čo môže táto malá balkánska zem ponúknuť.

Trešteni vrh. V slovníku som našiel, že slovo „treštený“ možno nahradiť slovami „bláznivý, šílený“. Po našom výstupe na túto horu môžem s kludným svedomím povedať, že názov tejto hory zodpovedá obom slovám zo slovníka. Výstup na Trešteni vrh (1 980 m) je oveľa viac ako turistika a horolezectvo. Je to dobrodružstvo, výzva, skúška fyzickej aj psychickej odolnosti. Aby ste sa dostali na hornú plošinu (400 m dlhá a 200 m široká), ktorá vyzerá ako iná planéta, povedzme Krypton, kde sa narodil Superman, musíte naozaj tvrdo pracovať a byť neustále plne sústredení. Terén je skalnatý a drsný. Cesta je síce značená, ale nedostatočne a sporadicky, a potom to zvyšuje aj tlak na psychiku neustálym hľadaním správnej cesty. Plošina Trešteni vrh je vápenec bez akejkolvek vegetácie. Nespočetné množstvo skalných veží, medzi ktorými sú priepastné jamy a krasové studničky.

Hĺbka týchto jam dosahuje až 900 metrov. Fascinujúce, neuveriteľné, očarujúce. Keď sme sa dostali do priesmyku a prešli cez malé „sedlo“, otvorili sa nám dvere vedúce do inej dimenzie. Kým v jednej chvíli sme pred nepriechodnou kolmou stenou, v ďalšej je časť plná jam, ktoré treba obísť alebo preskočiť. Skaly sú ostré ako žiletka a niektoré dlhé skalné ryhy neodhali ani dno, takže je nám všetkým jasné, prečo sa tu stáva mnoho ťažkých úrazov. Všetci máme krvavé ruky, kolená a iné časti tela. Trvalo nám asi pol hodiny, pokiaľ sme našli v spleti kolmých stien a škár tú správnu škáru, ktorá viedla na vrchol... Výstup nám trval necelých 6 hod. Čas nás tlačil, preto niekoľko fotiek, posledné pohľady a dolu. Dolu ako dolu, ale kade? Po dlhšom hľadaní sme konečne našli toho kľúčového „mužika“, ktorý nás naviedol do žľabu (škáry), ktorým sme vystupovali nahor. Ten zostup bol taktiež zážitok. Po 3 hod. sa nám podarilo niekedy i so šťastím nájsť tú správnu cestu a nevýrazný chodník. Neskoro večer sme konečne zostúpili k ovčinu na Poljanu Katun, kde nás už netrpezlivo čakal vodič Kale s jeho Jeepom.

Prokletije, v preklade „*Prekliate hory*“, sú jedným z najdivokejších a najmenej známych pohorí Európy. Nachádzajú sa na hraniciach Čiernej Hory, Albánska a Kosova. Už pred 12 rokmi pri našej prvej expedícii sme chceli v tomto

pohorí vystúpiť na najvyšší vrchol Maja Jezerce (2 694 m). Do dediny Theti sme sa však vtedy nedostali. Cesta bola vo výstavbe. Dnes to bolo už inak. Cesta bola hotová, ale prekonať 1 000 m stúpania tam a následne späť, bol taktiež problém. Veľké množstvo serpentín a vyhýbanie sa s protiúdúcimi autami na úzkej ceste bolo pre vodiča veľkým umením. Po príchode do dediny sme si našli kemp. Prekvapilo nás pomerne veľa ľudí. To, že sme v úplne inej krajine, kde platia, resp. neplatia žiadne zákony, sme zistili hneď po príchode. Vedľa nás sa pod altánkom hostila a hlučne zabávala jedna miestna rodina. Ich šéf (boss, možno mafián) sa tam pri nás provokatívne prechádzal s gulovnicou na pleci. Iný kraj, iný mrav, pomyslel som si. Nebolo to však príjemné. Priebežne som sledoval vývoj počasia. Moje tušenie, že príde k zmene, sa naplnilo... Hlásili veľké búrky, vietor a hlavne dážď so zrážkami 50 až 80 mm. Zmena plánu bola nevyhnutná. Miesto výstupu na horu sme absolvovali 7 hod. trek okolo údolia a hlavného hrebeňa hory Maja Jezerce. V odpoľudňajších hodinách po rýchlom zbalení sme doslova ušli z jamy ľavo-vej. Takže tá hora nám asi nie je súdená. Premiestnili sme sa asi 100 km k moru do oblasti letoviska okolo mesta Shekinj, v západnej časti Albánska. Po postavení stanov v kempe pri mori nás síce stihla avizovaná zmena počasia, ale nie až tak dramatická ako vysoko v horách. V kempe pri mori sme strávili 2 dni. Úroveň a podmienky v kempe a celej tejto prímorskej oblasti možno ohodnotiť len slovami: neporiadok, špina, mafiánske praktiky.

Pri spätočnej ceste sme sa všetci snažili pochopiť, prečo na tomto území došlo k vojne. Vojne, ktorá vyorala hlbokú brázdú medzi národmi Balkánu. Na otázku, či sa táto brázdá medzi nimi nejakým spôsobom niekedy zacelí, sme nenašli odpoveď. Je to v nich a zostane to v nich na dlhé roky, lebo vzťahy medzi nimi sú veľmi komplikované a pre nás niekedy nepochopiteľné. I napriek tomu sa tam rád vraciam, lebo vždy sa mi podarí objaviť a možno i rozmotáť niečo z toho kľbka chaosu, ktorý sa volá Balkán.

Jozef Opatovský

Vytesaný zárez, Danilov put, kaňon rieky Mrtvica

Prečo žiť zdravo?

Pre zdravý život

Zamysleli ste sa niekedy, prečo by sme vlastne mali žiť zdravo? Veď žijeme len raz, nie? Tak prečo si nedať pizzu, kofolu, chipsy a zaliezt' na pohovku ako medveď do brlohu? No... možno práve preto. Lebo žijeme len raz. A ak to má byť len raz, tak nech to stojí za to – a nie, že nás v štyridsiatke začne naháňať vlastný cholesterol. Zdravý život nie je o askéze.

Najprv si vyjasníme jednu vec: zdravý život neznamená jesť len brokolicu, dýchať lesný vzduch a meditovať šesť hodín denne (aj keď niektorí Instagram guruovia sa nás o tom snažia presvedčiť). Zdravý život je o rovnováhe.

O tom, že vieme, čo si môžeme dovoliť – a čo už je cez čiaru.

Trochu čokolády? Jasně. Ale celá tabuľka každý večer? Tak to už nie je odmena, to je strategický útok na vlastné boky.

Telo je ako auto. Predstav si svoje telo ako autíčko, ktoré máš celý život. Nedostaneš nové. Ani na leasing. Tak ho natankuj dobrým jedlom, občas ho prevetraj (hej, aj tých 20 minút chôdze sa počíta!) a dopraj mu kvalitný servis – spánok, relax a smiech. Lebo vieš čo? Unavené, zanedbané telo nefunguje. Tak ako auto s deravou nádržou. Len tu nevyteká benzín, ale energia.

Výhody zdravého života, ktoré ti nik nepovie (ale ja áno):

- Zobudíš sa ráno a neznieš ako dvere v horore.
- Máš viac energie – a to aj bez kávy tretej úrovne tmavosti.
- Zistíš, že ti sedí oblečenie spred dvoch rokov (zážrak!).
- Dokážeš utekať za autobusom bez volania záchranky.
- Tvoje trávenie už nie je denná telenovela plná zápletiiek.

A najlepšie? Tvoje telo ti za to všetko poďakuje. Každým krokom, každým nádychom, každou minútou bez bolesti.

A čo psychika? Ach áno, tá stará kamarátka. Zdravá strava a pohyb robia divy aj s našou náladou. Telo produkuje endorfíny – hormóny šťastia. A zrazu ťa ani pondelok nerozhodí tak ako predtým. Žiadne depresívne chrúmanie keksíkov o polnoci. Žiadne výčitky ráno. Len dobrý pocit, že sa o seba staráš.

Ale čo ak sa mi nechce?

Vieš čo? Nikomu sa nechce. Na začiatku. Ale keď začneš, to „*nechce sa mi*“ sa zmení na „*prečo som nezačal skôr?*“ Netreba veľké revolúcie. Stačí malé kroky: Chod' o jednu zastávku ďalej pešo, vymeň jednu sladkosť za ovocie, namiesto večerného gauča si daj krátku prechádzku.

A najmä – nebud' na seba príliš prísny. Aj zdravý život má svoje „*podvážacie dni*“. Dôležité je, že si sa rozhodol. A že to robíš pre seba.

Záver? Ži zdravo, lebo si to zaslúžiš. Nie pre čísla na váhe. Nie pre fotky na Instagrame. Ale pre seba. Pre svoje zdravie, náladu, energiu, pre radosť z toho, že sa ti žije lepšie.

A keď ti niekto povie: „*To načo ty cvičíš, ty si aj tak v pohode!*“ – usmej sa a povedz: „*Práve preto.*“

Blog – tvojzdravyzivot.sk

Ofsajd

Názor

Ofsajd vo futbale znamená (teda aspoň dúfam) byť priskoro na nesprávnom mieste. Nechcem však písať o futbale, ktorému nie veľmi rozumiem.

Chcem napísať o tom, ako sa v živote niekedy ponáhľame a chceme mať veci skôr, než na ne dozrel čas. Potom zistíme, že nie sme pripravení, alebo že ani naše okolie ešte nie je. Ocitneme sa mimo hry, hoci sme mali dobrý úmysel. Byť v ofsajde je teda varovaním, že nie vždy rozhoduje rýchlosť, ale aj trpezlivosť a načasovanie!!! Naučí nás to počkať, kým príde

správny okamih, aby naše kroky mali zmysel.

V živote, rovnako ako vo futbale, je dôležité vedieť nielen chcieť vyhrať, ale aj hrať férovu a v správnom čase. Lebo práve to rozhoduje o tom, či zostaneme mimo hry, alebo ju budeme môcť naplno hrať.

Ofsajd nám pripomína, že netreba utekať pred vlastným životom, ale kráčať s ním v ryt-

me. Ak budeme príliš napredovať, môžeme stratiť príležitosť; ak sa však naučíme trpezlivo čakať, môžeme byť v správnej chvíli na správnom mieste. Ponaučenie je teda jednoduché: správny čas príde pre každého, kto je pripravený a zároveň vie počkať. (Keď niekedy je to tak strašne ťažké, že?)

Alžbeta Jurigová

Cesta za štúdiom do Holandska

Naši vo svete

Pred pár rokmi by mi ani nenapadlo, že sa ocitnem na Univerzite hotelového manažmentu v Holandsku. Po tom, ako som ukončil štúdium na Strednej priemyselnej škole elektrotechnickej, som nad univerzitou ani moc nepremýšľal. Našiel som si prácu v inom smere, ktorá sa onedlho stala mojou srdcovkou.

Po troch rokoch práce v lokálnom penzióne prišla tá myšlienka vydať sa do sveta. Po niekoľkých neúspešných žiadostiach o pracovné pozície som to zobral z iného smeru. Rozhodol som sa kontaktovať agentúru, ktorá umožňuje študentom študovať v zahraničí. Už od samého začiatku ma to najviac ťahalo do Holandska, najmä kvôli jazyku. Avšak nebavíme sa o holandčine, ale o angličtine. V Holandsku vysoké percento ľudí, starších aj mladších, hovorí plynulo anglicky, čo by mi uľahčilo príchod do krajiny. Po tom, ako som sa rozhodol pokračovať v tom, čo ma baví a rozhodol som sa pre Univerzitu hotelového manažmentu, už len ostávalo vybrať si tú správnu. Agentúra mi ponúkla dve školy s týmto zameraním, takže po rýchlom porovnaní som si vybral svojho favorita a poslal som žiadosť na Univerzitu Saxion v meste Apeldoorn. Po pretestovaní z anglického jazyka a pár online pohovoroch som bol prijatý. A tak som v auguste 2024 sadol do auta a vydal som sa na dlhú 12-hodinovú jazdu. Už po prvých pár dňoch som vedel, že to bude nezabudnuteľná skúsenosť.

Keď porovnáam štúdium na Slovensku a Holandsku, tak v Holandsku od nás nevyžadujú učiť sa naspamäť presné definície z učebnice. Je to skôr zamerané na interakcie s reál-

nymi odborníkmi zo svetových hotelov a tímovú prácu, čo znamená, že v skupinách so spolužiakmi z celého sveta robíme výskumy a spracovávame reálne zadania. Projekty sú pestré, zaujímavé a prinášajú profesionálnu skúsenosť. Počas štúdia ma čakajú aj dve polročné stáže, z ktorých tá prvá začína už vo februári na ostrove Bali v Indonézii. Život na medzinárodnom internáte určite stojí za zmienku. Minimálne raz za týždeň sme sa všetci stretli a išli sa zabaviť do mesta. V Holandsku si síce priplatím za drinky, za potraviny a ešte viac za ubytovanie, avšak popri škole nie je problém nájsť si brigá-

du so mzdou 15€/hod., kde si viem zarobiť tak, aby mi to finančne vychádzalo a nemusel som sa výrazne obmedzovať.

Na záver by som to celé zhrnul a určite odporučil mladým študentom nebať sa vycestovať za novými skúsenosťami do sveta. Prvé týždne budú určite výzvou, kým si zvyknete na nový systém, no potom to už pôjde ľavou zadnou. Spoznal som nové kultúry, zdokonalil sa v jazykoch, získal medzinárodné kamarátstva a kontakty na celý život a zážitky, na ktoré budem ešte dlho v dobrom spomínať.

Peter Siva

Autor článku so spolužiakmi

Aktuálny stav mostov pri Veľkých Bierovciach

Aktualita

Strehúň škvrnitý v okolí Trenč. Stankoviec

Zaujímavosť

V jesennom a zimnom období zaplavila naše médiá správa o obrovských chlpatých pavúkoch, akýchsi slovenských tarantulách, ktoré terorizujú Slovensko. Hranica výskytu je väčšinou udávaná na území teplých oblastí juhozápadného Slovenska, na línii Bratislavy, Senca, Trnavy, Piešťan, Nitry a Zlatých Moraviec, väčšinou na piesočných plochách a brehoch riek, v blízkosti vody.

Panika zo strany médií nemá žiadne opodstatnenie, jedná sa o strehúňa škvrniteho, nášho najväčšieho pavúka a nejedná sa o žiadny nepôvodný druh dovezený s tropickým ovocím. O strehúňovi sa zmieňujú aj staré zoológické publikácie. Oblasť Trenčína sa nachádza na severnej hranici jeho rozšírenia, nejdneho Stankovčana možno napadla otázka, či sa vyskytuje aj v okolí našej obce.

Tohto krásneho, zaujímavého a užitočného živočícha môžeme pozorovať aj v našom okolí, najmä na štrkových laviciach pri Váhu. Pri jeho pozorovaní netreba mať žiadne obavy, medzi jeho potravu nepatrí človek, ale najmä hmyz a jeho larvy. Pri stretnutí s človekom chce ujsť a schovať sa, útočí, iba ak sa cíti ohrozený. Svoju korisť loví skokom, následne svoj úlovok omámi jedom. Jeho jed nie je pre človeka nebezpečný, môže zapríčiniť mierne začervenanie a opuch.

Žije v podzemných norách, ktoré si vystieľa pavučinou. Samček je menší, svetlejší, po párení väčšinou uhynie a neprežije zimu. Samica je väčšia, tmavšia, kokón s vajčkami nosí na tele. Minuloročné pozorovanie juvenilného jedince svedčí o jeho rozmnožovaní pri Váhu. Celé telo má pokryté jemnými chlpkami a vyzerá ako malý plyšáček.

Nedávno strehúň škvrnitý „hviezdil“ v pokračovaní úspešného dokumentu Divoké Slovensko s Nigelom Marvenom. Jedná sa o naj-

väčšieho pavúka žijúceho v strednej Európe a na Slovensku je zákonom chránený.

Zlatica Kremeňová

Fotografia: Michaela Sívák

Rozvadžan v Slovenskom rozhlase

Udalosť

Pálenie bosoriek

Zvyky

Základným rysom náboženstva u všetkých národov, vo všetkých dobách, bola viera v dobrých a zlých duchov. Dobrí chránia človeka, pobádajú ho k cnostnému životu, kým zlí sú mu na skazu, vábia ho k hriechu a spôsobujú mu večný trest. Z vykrútenia týchto základných princípov vzniklo bosoráctvo a viera v bosorky. Vo vzniknutí bosoriek mali veľkú účasť chorobné predstavy duše, hlupáctvo a zlomyseľnosť. Viera v bosorky je dedičstvom pohanskej doby, ktorá prekypovala čarodejníctvom a strachom pred zlými duchmi.

Podľa ľudovej povere je možno sa združiť so zlými duchmi. Kto oddá svoju dušu čertovi, dostane od neho nadprirodzenú moc a čudné prípravky, pomocou ktorých môže vyvolať krupobitie, aby zničil obilie, ovocie a vinohrady, môže škodiť ľuďom a zvieratám, môže si nadobudnúť bohatstvo a premeniť sa v hocičo. Zlí duchovia sa usilovali dostať do svojej moci najmä ženy a dievčatá, aby urobili z nich bosorky. Prijatie do čertovskej a bosoráckej spoločnosti nebolo jednoduché. Tak sa stalo, že katolícky prísahou zaprel boha a pannu Máriu a evanjeličky boha a de-satoro jeho prikázaní. Na to satan urobil znak na tele ženy, najviac v podobe šošovičky, podľa ktorého ju ostatné bosorky ľahko spoznali.

Slávnostné uvedenie bolo na najbližšom zhromaždení, ktoré usporiadali v noci na 1. mája. Večer o 9. hodine sa každá bosorka potrela masťou zhotovenou z detského sadla, zvieracej masti a rastlinnej šťavy a hundrúc tajné slová, vyšvihla sa na rúčku metly, ohrabla, prachára, lopaty alebo na psa, sviňu, capa a otvoreným oknom alebo komínom vyletela. Schádzali sa na určitých miestach, hlavne na vrškoch a v Trenčíne sa zhromažďovali na brehu Váhu medzi dvoma mostami. Prilietajúce bosorky privítal satan. Mal briadku capa, konské kopytá a kravský chvost. Na čele mal dva rohy. O 22. hodine sa začalo zhromaždenie. Bosorky predchádzali pred kráľom pekla, vrhli sa pred ním na kolena, menujúc ho rúhajúcimi slovami svojim pánom. Potom mu bozkávali pravú ruku a pravú nohu. Na to sa priznali, že neurobili toľko zlého ako mali a mohli urobiť. Potom im satan rozkázal, aby v budúcnosti páchali viac zlého. Po sviatočnej hostine nastal tanec. Tanečnice a tanečníci sa postavili do kruhu a s tvárou, od kruhu odvrátenou, tancovali. Na konci zhromaždenia čert zhorel na popol, z ktorého, ako z najúčinnejšieho bosoráckeho prostriedku, si každá bosorka vzala štipku. Slávnosť sa skončila pred polnocou.

Toto boli všeobecné predstavy o bosorkách. Nie div, že proti týmto vymysleným netvorom ešte aj v 16. a 17. storočí každý prostriedok pokladali za dobrý. Bolo všeobecným presvedčením, že každý, kto pomôže kynožiť bosorky, robí bohumilú a ľuďom užitočnú prácu. Všeobecnosť tohto falošného presvedčenia dokazuje i tá okolnosť, že pri spaľovaní bosoriek sa nik neozval v záujme odsúdenej a hrozná poprava poskytovala viactisícovému zvedavému zástupu vždy spoločný smutný obraz. Viera v bosorky bola presvedčením doby trvajúcej storočia. Za rozsudky smrti, ktoré boli najhroznejšou ne-spravodlivosťou spáchanou na nevinných ľuďoch,

najmä dievčatách a ženách, nemôžeme nikoho brať na zodpovednosť. Ani jedno náboženstvo, ani jeden stav, ani vedúcich činiteľov tej doby. Jeden učenec raz povedal: Povera v bosoráctvo patrí k obžalobám, ktoré musíme zazlievať celému ľudskému pokoleniu alebo nikomu.

Obžalované dievčatá a ženy nútili k tomu, aby sa priznali, že sú bosorky a čo všetko zlé napáchali. Keď sa nechceli priznať, podrobovali ich hrozným mukám, a to sa dialo verejne. Bosorku, ak sa priznala, odsúdili na spálenie. Ak sa nepriznala, mučili ju ďalej. Keď už tie ukrutné bolesti nedokázala zniesť a priznala sa aj k tomu, čo nikdy nespáchala, tak sa jej pýtali na jej spolovníce, ktoré očakával podobný osud. Na jednoduché udanie mena sa nevinné ženy stali obetou ohňa. V Nemecku pozostával sud-covský zbor z polovice z právnikov a z polovice z teológov. Na Slovensku kňazi nemali žiadnu

účasť na bosoráckych súdoch. Magistrát mesta, na čele so starostom, tvoril sudcovský zbor a proti jeho výrokom nebolo odvolania. Nemilosrdných sudcov nebolo možné nakloniť k ústupkom.

Smelým a učeným mužom sa po čase podarilo aspoň inteligentnú vrstvu ľudstva presvedčiť, že povera v bosorky nemá reálneho základu a je výplodom chorobnej fantázie, ktorá si vyžiadala premnoho nevinných krvi. Za toto duševné poblúdenie našich predkov sa nemusíme až tak hanbiť a od hanby hlavy skláňať, lebo táto povera bola rozšírená po všetkých krajinách a inde trvala oveľa dlhší čas ako u nás. V dnešnom čase so sústrasťou čítame zápisy o pálení bosoriek, lebo vidíme v nich nevinné obete ľudského poblúdenia a srdce sa nám naplňa hlbokým súcitom k ich tragickému osudu.

Štefan Šmatlák

Zdroj: - Trenčianske noviny, rok 1968, číslo 51-52

Ked' sa trasie zem

Naši súčasníci

Peter Chrastina oživuje históriu v uniforme rakúskeho pešiaka. V decembri minulého roku uplynulo presne 220 rokov od chvíle, kedy sa polia pri moravskom Slavkove sfarbili krvou vojakov v jednej z najslávnejších bitiek histórie. Kým väčšina z nás pozná strategický triumf Napoleona Bonaparteho len z učebníc, Peter Chrastina ho už takmer dvadsať rokov zažíva na vlastnej koži. V rozhovore nám priblížil nielen atmosféru monumentálnej rekonštrukcie, ale aj to, akú daň si vojenský život v 19. storočí vyžiadal od obyčajných mužov.

V decembri minulého roku (2025) si celá Európa pripomenula 220. výročie bitky pri Slavkove, v ktorej vojská Napoleona porazili spojencov. Na pamiatku tohto stretu sa uskutočnila veľkolepá rekonštrukcia bitky, ktorá je dodnes symbolom vojnovnej stratégie. Nás zaujalo, že sa podujatia ako aktívny účastník zúčastnil aj Peter Chrastina, ktorého otec pochádza zo Sedličnej, a ktorého rodové korene sú s touto obcou pevne späté. V tejto súvislosti sme mu položili niekoľko otázok.

Po koľký krát si sa zúčastnil rekonštrukcie bitky pri Slavkove?

„Prvýkrát som na vlastné oči videl rekonštrukciu v roku 2005 pri príležitosti 200. výročia. Ako divák a človek hrdý na svoj pôvod som vedel, že v Slavkovskej bitke utrpel zranenie aj slávny rodák z obce mojich predkov, Ján Lipský zo Sedličnej. Ten tu bojoval ako husár v hodnosti ritmajstra. Dobová výstroj a výzbroj na mňa vtedy tak zapôsobili, že už o rok neskôr (2006) som celé podujatie absolvoval „naostro“ v uniforme rakúskeho pešiaka.“

Súčasťou akej jednotky si?

„Som fyzilier (strelec) v hodnosti gemeiner (vojak), príslušník 20. pešieho pluku Kaunitz-Rietberg rakúskej armády. Pechota Habsburskej monarchie sa v tomto období delila na uhorskú a nemeckú. Náš pluk reprezentuje nemeckú pechotu (nosíme čierne gamaše) a „odviedli“ ma na území dedičných krajín, teda Rakúska a českých krajín (Čiech, Moravy a Sliezska). Považujem sa za vlastenca, mal by som teda byť súčasťou uhorskej pechoty, ktorá nosila modré nohavice. Na Slovensku však už dlhší čas nepôsobí žiadna životaschopná jednotka... Na druhej strane mi medzi „Kauničkami“ nič nechýba. Dovolím si tvrdiť, že v rámci rakúskej armády sme ak nie najlepšia, tak určite jedna z najlepšie vycvičených jednotiek v Európe. A vzťahy? Tie sú neskutočné. Nemám dôvod na zmenu.“

Koľko bojovníkov sa tento rok zúčastnilo rekonštrukcie, najmä ak išlo o okružle výročie?

„Tentoraz nás bolo asi 4 000 bojovníkov a približne 100 koní, čo je na takúto akciu slušný počet. Ked' proti vám cvála 50 či 70 koní, cítite, ako sa zem trasie. Nevieť si predstaviť, že pri skutočných bitkách šlo proti pechote zoradenej v bojovom poriadku päť či desaťtisíc koní. To muselo byť doslova zemetrasenie. Mimochodom, pole pri Tvarožnej pod kopcom Santon, na ktorom tradične „bojujeme“, bolo tento rok tak preorané hrabošmi, že nám vy-

Peter Chrastina - účastník bojov

strašene behali pod nohami, zmätené krikom, povelmi v nemčine, ruštine či francúzštine, dupotom koní a strelbou z pušiek a kanónov..“

Aký máš pocit, keď si uvedomíš, čo všetko museli vojaci pred 220 rokmi priamo pri Slavkove prežiť?

„Keď si dáš vyrobiť uniformu a vidíš tie romantické malby s výjavmi z bitiek, pôsobí to vznešene. Keď však zažiješ rekonštrukciu – čo je možno len 10 či 20 % z toho, čo museli zažiť oni – zistíš, že to boli neskutočne odolní a zároveň trpiaci ľudia. Doslova. Rakúsku armádu v počte okolo 14 000 mužov tvorili v bitke pri Slavkove príslušníci šiestych, teda náhradných práporov. Tie v čase mieru slúžili na dopĺňanie prvého až piateho práporu pluku. O ich kvalite si netreba robiť ilúzie. Išlo spravidla o málo vycvičených nováčikov doplnených o vojakov narýchlo prepustených z lazaretov. To najlepšie z c. a k. (cisárskeho a kráľovského) vojska totiž už v polovici októbra 1805 zajaľ Napoleon pri Ulme.

Napriek tomu, že šieste prápory nemali predpísaný počet mužov a neboli dobre vycvičené, mocní ich vrhli do bitky, v ktorej statočne bojovali. Súčasník si zrejme nedokáže predstaviť, že títo ľudia pochodovali od Olomouca k Slavkovu päť dní ako súčasť 4. „Kolowratovej“ kolóny. Hladní a vysilení. Bol začiatok decembra, pršalo a občas snežilo (teplota vzduchu sa

pohybovala tesne nad nulou) a všetci spali na rozbahnených poliach pod holým nebom. Druhého decembra nadržanom musel každý vojak vypiť dva až dva a pol decilitra alkoholu „na guráž“. V takomto stave dostali rozkaz a vyrazili tam, kam im veliteľia prikázali. Z dobových pamätí poznáme útržky ich modlitieb: „Pane, som iba obyčajný hriešnik. Ak ma máš povolať, tak chcem zomrieť hneď. Nech sa tu nezvíjam v bolestiach s rozpáraným bruchom niekoľko dní. Chcem ísť do večnosti okamžite!“

Máš nejaký osobný odkaz na záver?

„Som hrdý na to, čo robím, hoci sa nepovažujem za hrdinu. Ako som povedal, som vlastenec – ním sa človek nestane len tak alebo vtedy, keď je to výhodné. Skrátka, takýmto spôsobom prežívam históriu, ktorú by som inak nemal šancu spoznať. Je to pre mňa spôsob piety k obetiam a prejav úcty k tým, ktorí zostali zabudnutí. Pre mnohých je to možno nepochopiteľné, no pre mňa je to živá história – reenactment.“

Peter Chrastina, Dušan Pevný

Fotografia: Michaela Wacker

Rok 1926 - Prehliadka folklórnych súborov v Prahe Historické foto

Lampášik v roku 2025

Chválime

Rok 2025 bol pre deti DFS Lampášik v Trenč. Stankovciach veľmi bohatý na mnohé vystúpenia. Predchádzala im pravidelná a systematická príprava počas nácvikov. Schádzali sme sa v pondelok a vo štvrtok v F-klube a nacvičovali sme rôzne tance, piesne, detské hry, riekanky, atď., ktoré sa hrávali naše staré mamy v útľom detstve a v mladosti. Snažili sme sa o zachovanie tradícií a o rozvinutie vzťahu k folklóru, k jeho propagácii na verejnosti. To, že o našom detskom folklórnom súbore sa už vie aj mimo našej obce, svedčia i pozvania na vystúpenia - aj v uplynulých rokoch, ale i v roku 2025. Napriek tomu, že nemáme mnohopočetný súbor, predsa sme sa všade prezentovali kvalitným a milým prejavom, či už tanečným, či speváckym.

V roku 2025 sme sa zúčastnili nasledovných vystúpení:

- V januári 2025 s FS Rozvadžan – na trojkraľovom koncerte v kostole v Trenčianskej Turnej
- V apríli 2025 deti vystúpili s piesňami a tancami pri stavaní mája v našej obci
- V máji sa zúčastnili osláv Dňa matiek v Spoločenskom dome v našej obci
- V polovici júna sme vystúpili na Čerešňových slávnostiach v Krivosúd-Bodovke
- V Mesiaci úcty k starším, v októbri, sme svojím programom spestrili posedenie jubilatov v SD v našej obci
- 5. decembra 2025 sa deti DFS Lampášik zúčastnili vo firme Vaillant, kde s pásmom kolied a vinšov i s pásmom o betlehemských pastieroch vystúpili až 2-krát
- Živý orloj, ktorý sa konal 13.12.2025 v časti obce Rozvadže - deti vystúpili v spoločnom pásme s FS Rozvadžan
- 19. 12. 2025 v Park City Centrum spríjemnili predvianočný čas všetkým prítomným
- 21. 12. 2025 privítal deti z Lampášika plný chrám veriacych ECAV v našej obci - s pásmom Betlehemských pastierov zožali zaslúžený potlesk
- 25. 12. 2025 spoločne s FS Rozvadžan vystúpili deti v katolíckom kostole v našej obci
- 26. 12. 2025 s pásmom veršov a kolied i s pásmom Betlehemcov sa zúčastnili na koncerte v kostole sv. Vendelína vo Veľkých Bierovciach a následne ochutnali i vianočný punč.

Na záver iba toľko - veľmi chválím všetky deti zo súboru za to, že sú vytrvalé a ochotné, za to, že sú spolačlivé a úprimné, za to, že sa nedali odradiť posmeškami spolužiakov a vydržali. Patrí im moja vďaka!!!

Zároveň - veľikánske ĎAKUJEM vyslovujem rodičom a príbuzným detí za morálnu podporu. Pretože bez toho by to nešlo. Na začiatku nastávajúceho roka prajem im všetkým - deťom i rodičom - dobré zdravie, pokoj a vzájomné pochopenie v rodinách, vytrvalosť a mnoho lásky i všetko, čo si sami želajú.

Terézia Kadáková

Čistý začiatok

Zamyslenie

To je šanca, ktorú máme každý deň. Začína však niečím ťažkým... rozhodnutím.

Každý nový deň je ako nepopísaná strana. To, čo bude napísané, je len v našich rukách. Môžeme si vybrať slová, ktorými prehovoríme k sebe aj k svetu. Môžeme si vybrať myšlienky, ktorým dovoľíme rásť. Môžeme si vybrať smer, ktorým vyjdeme. Čistý začiatok vyžaduje odvahu (mne častokrát chýba). Odvahu pripustiť, že zmena je možná. Odvahu veriť, že aj keď bol včerašok ťažký, dnešok môže byť lepší.

A odvahu prijať, že máme hodnotu bez ohľadu na to, koľkokrát sme sa museli postaviť po páde.

Najväčšou silou čistého začiatku je... že je vždy otvorený. Môže nastať ráno, počas obvyčajnej prechádzky, uprostred týždňa – alebo pri čítaní týchto slov. Verte, že nič nie je definitívne stratené. Že dvere, ktoré sa zdajú dnes zatvorené, sa môžu znovu otvoriť... hoci až o pár dní. A že aj malý krok dopredu môže zmeniť

smer celého dňa!!! Každý z nás si zaslúži druhú šancu.

Verte mi, že nádej nemá obmedzený počet pokusov. Prajem vám, milí čitatelia, odvahu a nádej začať znova vždy, keď to budete potrebovať. Pretože čistý začiatok je veľký dar... len vy ho máte vo svojich rukách.

Alžbeta Jurigová

Utiect' nie je kam

Na potulkách svetom

Aké je to jednoduché: „Odbehnem si na Havaj, pozriem sa na chrliacu sopku, pošlem foto a vrátim sa späť...” Ono to však také jednoduché nie je. A keď som dostal video a fotku od Petra Piršela, nášho rodáka, cestovateľa a priateľa, musel som sa spýtať: „Peter, ako si vnímal tento autentický a nezvyčajný zážitok, mal si nejaké obavy? Aký to je pocit vidieť to besnenie živlov naživo?”

Peter: „Kilauea je jednou z najaktívnejších sopiek na svete. Je jednou z viacerých sopiek, ktoré vytvorili ostrovy dnes známe ako Havajské. V jeden deň sme sa vybrali na sopku Kilauea. Mala to byť asi 8 kilometrová prechádzka po obode krátera. Jasné, vidieť kráter, vidieť sopku, už to je niečo zaujímavé. Z parkoviska vedie cestička smerom k obrysu krátera a už tu vidno, ako je zem popukaná. Zo zeme z puklín vychádza teplá para a plyny, ktoré nevoňajú príjemne. Nebolo by to asi nič neobvyklého pozrieť si kráter, no už po pár minútach, čo sme prišli, sa začalo z krátera dymiť. Šli sme ďalej a zrazu začala vytekať láva. Najskôr len tak pomaly a neskôr začala striekať do výšky.

Kráter je široký a od miesta, kde láva striekala, sme boli asi 2 kilometre. Domáci nás uistili, že takýchto výbuchov sopky tu za posledný rok mali už 35, a že sa nemáme čoho báť. Naučili sa s tým žiť, no pre nás to bolo niečo nové. Celé okolie ožiarené na oranžovo. Snáď polovica ostrova sa prišla pozrieť na tú krásu. Namiesto 2 hodinovej prechádzky sme mali celovečerné kino s hrejivým pocitom na tele a zážitkom, o ktorom sa ani nesnívalo. Bol to top moment Havajského výletu. A žeby toho nebolo dost? O 9-tej sme sa vybrali na ubytovanie. Sprcha, niečo zjesť a spať. O 11-tej som sa zobudil a všetko sa triaslo. Netrvalo to ani minútu a bol koniec. Hovorím si čo sa deje? Beriem telefón, hľadám na internete a tam

píšu, že Havaj zasiahlo krátke zemetrasenie 4,6 stupňa a to 9 km od nás. Divné zaspávanie s tým, že dnes vybuchla sopka, bolo zemetrasenie..., čo sa to robí? V hlave tisíc myšlienok a človek si potom pripadá príliš malý, keď vie, že Havaj je v strede Tichého oceánu a utiecť nie je kam.”

Peter, a ako sa človek dostane na Havaj?

„Dobrá otázka. Popravde, vždy som mal Havaj spojený z celebritami, hercami, bohatými ľuďmi ako si cestujú za teplom na toto odľahlé miesto. Vedel som tiež, že sa niektoré časti ostrovov ukázali vo filmoch ako Jurský Park alebo Godzilla. Ale čo som vedel naisto, že sa na jednom

z ostrovov, na ostrove Big Island nachádza toho času nečinná sopka Mauna Kea. Ale toto nie je obyčajná sopka. Od hladiny mora má síce „len“ 4 205 metrov výšku. No od morského dna má táto sopka neuveriteľných 10 205 metrov, a tak sa niekedy ráta aj ako najvyššia hora sveta a radí sa pred Mount Everest. Keď sa mi naskytla príležitosť kúpiť pomerne lacné letenky na toto odľahlé miesto, tak som ani na sekundu nezaváhal. Na sopku Mauna Kea som samozrejme vyšiel peši, ľahké to nebolo, zážitok krásny, ale na „nižší“ Mount Everest budem musieť ešte potréňovať...”

Peter Piršel, Dušan Pevný

Futbalové stretnutie na Štedrý deň

Tradícia

Pavol Klinčúch v TOP 10

Mladé talenty

Po známom Martinovi tu máme jeho mladšieho brata, ktorý si razí vlastnú cestu, tentokrát nie však na hereckom poli, ale vo floristike. Pavol Klinčúch sa zúčastnil Majstrovstiev Európy v remeselných prácach, a tak sme ho vyspovedali.

Paľko, prezrad', na akej súťaži si to bol a ako si sa tam dostal?

„V septembri 2025 som sa zúčastnil na medzinárodnej súťaži **EuroSkills**, ktorá sa konala v Dánsku. Ide o Majstrovstvá Európy v remeselných prácach. Zo Slovenska nás vycestovalo 12 študentov a zastúpili sme 10 remesiel. Ja som súťažil v odbore **floristika**.

Na tieto majstrovstvá ma nominoval Slovenský štátny inštitút odborného vzdelávania. Nomináciu som získal po úspešnom umiestení na národnej súťaži. Ja mám za sebou 1. miesto z majstrovstiev floristiky Českej republiky (Děčínska kotva) a 2.miesto z majstrovstiev Slovenska (Victoria regia). Toto bola moja vstupenka na medzinárodnú súťaž.“

Ukážka z tvorby P. K.

Ukážka z tvorby P. K.

Ako súťaž prebiehala a aká bola konkurencia?

„Súťaž trvala tri dni a každý deň na nás čakali dve úlohy. Propozície k disciplinám sme dostali až prvý deň na mieste, a aj to iba na tri úlohy, ďalšie tri boli tajné práce. To znamená, že propozície nám oznámili až priamo v súťažnom čase. Účelom tajnej práce je overiť reálne schopnosti súťažiaceho bez možnosti prípravy na danú úlohu. Taktiež preveruje prácu pod časovým tlakom, hospodárenie s časom a kreativitu.

Napríklad v jednej tajnej úlohe s názvom „Príroda, drevo a biodiverzita“ sme dostali tri drevené laty a museli sme ich zakomponovať do diela.

Bolo úžasné sledovať práce a techniky ostatných krajín. Konkurencia bola pomerne silná, boli tam súťažiaci z celej Európy, poniektorí sa na túto súťaž pripravovali aj dva roky. Ja som sa umiestnil na 8. mieste, za čo som veľmi vďačný, pretože to bolo naozaj fyzicky aj psychicky náročné. Chvilami som si myslel, že to nezvládnem a nestihnem, ale bojoval som.“

Čo pre Teba znamenala účasť v tejto súťaži?

„Pre mňa to bola veľká jazda, ktorá mi priniesla nových dobrých kamarátov, nové skúsenosti, pomohla mi posunúť sa ďalej vo floristike aj v osobnom živote. Obrovské ďakujem patrí môjmu mentorovi (Bc. Tamás Vigh), ktorý ma pripravoval na súťaž a bol mojou mentálnou oporou. Vypočuť si konštruktívnu kritiku od profesionálnych floristov a porotcov bolo a vždy bude pre mňa to najviac. Vtedy si človek uvedomí, čo robí zle a ako to môže zlepšiť. Veľkým zážitkom bola pre mňa aj návšteva dánskeho kráľa s kráľovnou na súťaži

Všetkým mladým ľuďom by som prial, aby sa zúčastňovali súťaží, mali chuť na sebe neustále pracovať a vzdelávať sa vo svojej profesii, ale aj v osobnom živote.

Floristika spája botanické znalosti, estetiku, farebnú a tvarovú kompozíciu a rôzne techniky spracovania rastlín.“

Pavol Klinčúch, Radovan Siva

Redakcia HLAS

Noviny pripravili: Ing. Martin Jurčo, Gabriel Kadák, Bc. Monika Pevná, Ing. Jozef Kadák, Bc. Radovan Siva, Dušan Pevný, Pavol Kurtiš, Tomáš Sliva, Slavo Tomík, Ing. Vendelín Sedláček, Dominika Mojžišová, Pavol Múdry, Mgr. Vlasta Pevná - korektúry.
Tlač: PN Print s. r. o., Štefánikova 130, Piešťany. Náklad: 1000 ks.
Periodicita vydania: 6x ročne. Zapísané v Zozname periodickej tlače Ministerstva kultúry SR pod číslom: MK – EV 5100/15.
Vydavateľ: Dušan Pevný, Rozvadze 501, 913 11 Trenčianske Stankovce

Texty sú zverejnené v pôvodnej verzii autorov bez úprav.

Podnety občanov možno zasielať na e-mailovú adresu: hlas.stankovce@gmail.com.

